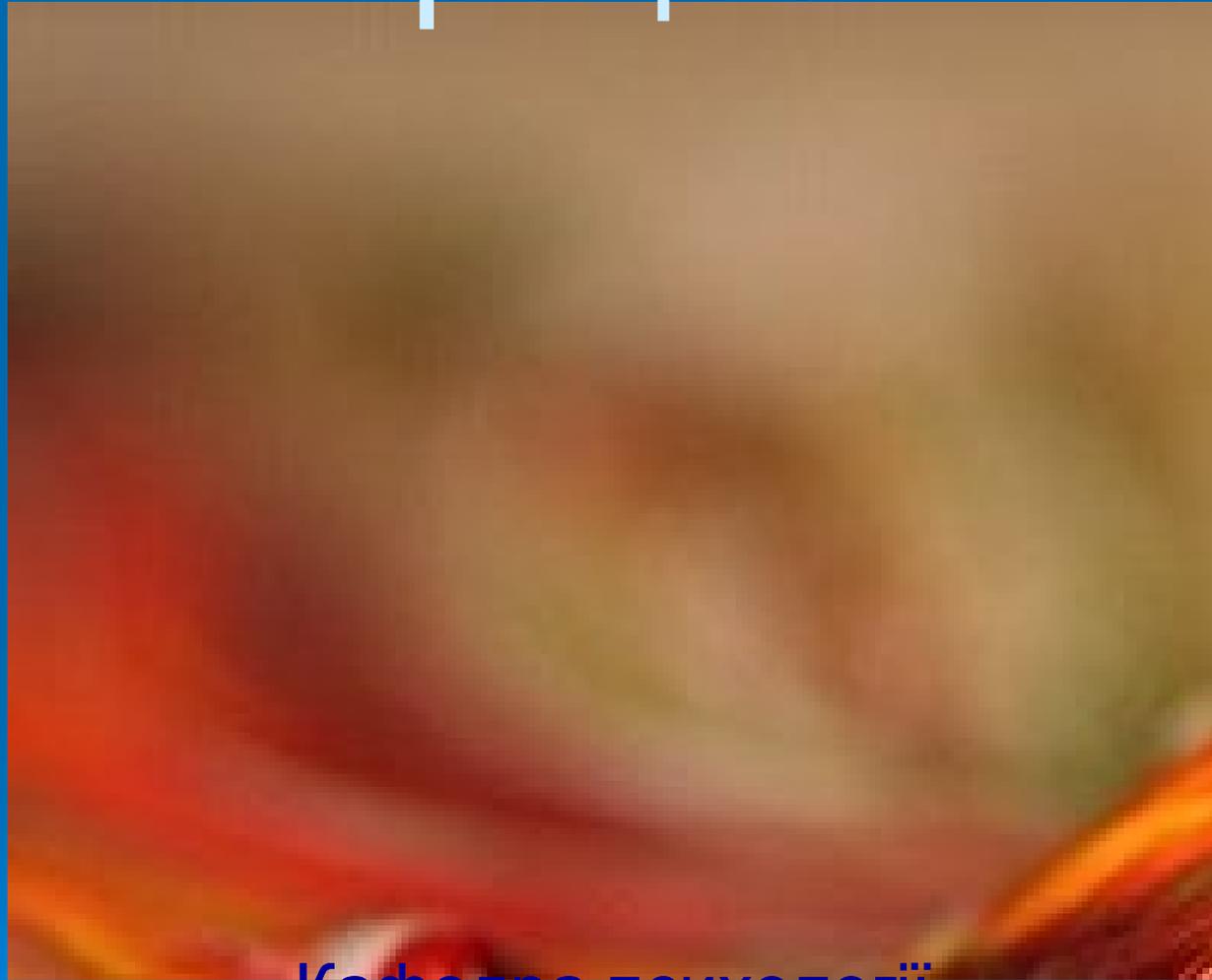

Арт-терапевтичний процес

Кафедра психології,
к. психол. н., доц. Мосол Н.О.

Арт-терапевтичний процес

1. Особливості психотерапевтичних відносин в арт-терапії.
2. Креативність і арт-терапія
3. Проблема інтерпретації художньої продукції в арт-терапії.

Особливості психотерапевтичних відносин

- **Арт-терапевтичний процес** — це безперервна комунікація і динамічна взаємодія між трьома основними її елементами або учасниками — клієнтом, арт-терапевтом і продуктом діяльності.

Особливості психотерапевтичних відносин

Модель включає наступні основні
положення:

- арт-терапевтична практика є особлива сфера прояву перенесення і контрперенесення;
- арт-терапевт є активним посередником у взаємодії клієнта з матеріалом/продуктом його роботи.

Перенесення

- **Перенесення** — це несвідомі тенденції і фантазії, які виникають в психіці клієнта в процесі аналізу у вигляді серії ситуацій, що відображають його дитячий досвід спілкування з найбільш близькими йому людьми, але що відносяться вже не до минулому, а до особи аналітика в сьогоденні.
- Допомагає осмислити той факт, що образ, будучи дзеркалом несвідомих процесів, іноді сам по собі може виступати як інструмент психічної трансформації.

Контрперенесення

- З моменту введення поняття контрперенесення Фрейдом його зміст багато разів переглядався. Відомо, що **Фрейд** вважав за необхідне збереження аналітиком якогось безпристрасного стану, при якому він виконує роль «чистого екрану». Контрперенесення небажане, оскільки заважає цьому.
- **Юнг** писав про контрперенесення у зв'язку з можливістю аналітика піддатися негативній психічній дії і травматизації з боку пацієнта. Він відзначав, що контрперенесення є одним з основних ускладнень аналітичної практики, що примушує перервати психотерапевтичну роботу

Особливістю перенесення і контрперенесення в арт- терапевтичній роботі

- перенесення виявляється не тільки в емоційних реакціях і особливостях поведінки і висловів клієнта, але і його образотворчій діяльності і характеристиках створюваного ним образу, тому предметом для аналізу перенесення є і те і інше;
- контрперенесення викликається як особливостями поведінки і висловів клієнта, так і його образотворчою продукцією, особливостями створюваного ним образу.

Особливості психотерапевтичних відносин

- перенесення і контрперенесення здійснюються за трьома основними каналами комунікації:
  1. Клієнт-матеріал/продукт (образотворчої діяльності)
  2. Клієнт-психолог/арт-терапевт
  3. Психолог/арт-терапевт-матеріал/продукт (образотворчої діяльності клієнта).

Провідний принцип арт-терапії

*полягає в тому, що саме творчий процес
(який включає і художню творчість)
є цілющим і здатним покращити
людське життя.*

*І арт-терапія, і творчий процес пов'язані з
вирішенням проблем – знаходженням
нових рішень звичних способів існування,
мислення, почуттів і взаємодії.*

Розуміння креативності в арт-терапії

*Креативність – це процес,
протилежний імітації (яка вимагає
лише наслідувати певні зразки,
копіювати й бути технічно
досконалим).*

Умови розкриття креативності

- 1) Установка на «дозвіл».
- 2) Здатність захиститися від страху з приводу того, що інші можуть подумати про нас і про нашу діяльність.
- 3) Уміння не турбуватися про «даремність» витрачених матеріалів і часу.
- 4) Прийняття ідеї про те, що у творчому процесі немає нічого «правильного» чи «неправильного».
- 5) Уміння долати занепокоєння з приводу «непрактичності» чи «даремності» діяльності.
- 6) Розвиток мотивації та залучення в процес.

Стадії творчого процесу:

Підготовка

Включає збирання інформації, матеріалів, обмірковування ідей.

Інкубація

Найбільш критична, творча стадія, яка потребує максимального залучення інтуїції, імпровізації.

Іллюмінація

Осяяння, інсайт – прихід спонтанного, раптового віднайдення рішення. Радість і задоволення від відкриття.

Верифікація

Раціональний процес доопрацювання деталей і завершення роботи.

Проблема інтерпретації у арт-терапії

- Продукт творчості може розглядатися як результат взаємодії індивідуальних, соціальних і культурних чинників.
- На процес створення впливають відношення між клієнтом і психотерапевтом, взаємодія клієнта з художніми матеріалами і те, які види допомоги крім арт-терапевтичної отримує клієнт.
- Необхідність фокусування в процесі аналізу образів на тому, що клієнт готовий сприймати
- Емпатія як інструмент.
- Інтерпретувати чи не інтерпретувати?!